

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

Detta GRI-register är upprättat för Folksams hållbarhetsredovisning 2009. Vissa av kriterierna i GRI är inte relevanta för Folksams verksamhet vilket då är förklarat i registrets kommentarfält.

Folksams ambition är att denna hållbarhetsredovisning ska uppnå nivå B+ enligt GRI:s riktlinjer.

Report Application Levels

		2002 In Accordance	C	C+	B	B+	A	A+
Mandatory	Self Declared			Report Externally Assured				Report Externally Assured
	Third Party Checked			Report Externally Assured				Report Externally Assured
Optional	GRI Checked					Report		

Strategi och profil

1. Strategi och analys

G3-upplysningar	Beskrivning	Avsnitt och sidnummer	Kommentar (till exempel orsak till utelämnande av information)
1.1	Uttalande från organisationens högsta beslutsfattare (till exempel vd, ordförande eller motsvarande position) om relevansen av hållbar utveckling för organisationen och dess strategi.	Hållbarhet – en styrka för kunden s. 9-10	
1.2	Beskrivning av huvudsaklig påverkan, risker och möjligheter.	Hållbarhet – en styrka för kunden s. 9-10 Folksam – ett försäkringsbolag med hållbarhetsfrågor i fokus s. 12 Ekonomiskt perspektiv s. 22-32 Ekologiskt perspektiv s. 35-43	Folksam ser sin påverkan på klimatet som den stora risken för den egna verksamheten, men man ser även stora förbättringsmöjligheter. Folksam arbetar aktivt med hållbarhetsfrågor för att på lång sikt generera god avkastning åt sina kunder i de produkter och tjänster som levereras. Mer information finns i avsnitten Ekonomiskt perspektiv och Ekologiskt perspektiv.

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

G3-upplysningar	Beskrivning	Avsnitt och sidnummer	Kommentar (till exempel orsak till utelämnande av information)
2.1	Organisationens namn	Om redovisningen och allmänna fakta om Folksam s. 72-73	
2.2	De viktigaste varumärkena, produkterna och/eller tjänsterna	Folksam – ett försäkringsbolag med hållbarhetsfrågor i fokus s. 12	Se även utförligare information om Folksams verksamhet på www.folksam.se .
2.3	Organisationsstruktur, enheter, affärsområden, dotterbolag och joint ventures	Om redovisningen och allmänna fakta om Folksam s. 72-73	
2.4	Lokalisering av organisationens huvudkontor	Om redovisningen och allmänna fakta om Folksam s. 72-73	
2.5	Antal länder som organisationen har verksamhet i och namnen på de länder där viktig verksamhet bedrivs eller som är särskilt relevanta för de frågor som berör hållbar utveckling i redovisningen.	Om redovisningen och allmänna fakta om Folksam s. 72-73	
2.6	Ägarstruktur och företagsform	Folksam – ett försäkringsbolag med hållbarhetsfrågor i fokus s. 12 Folksam ägs av kunderna s. 15 Om redovisningen och allmänna fakta om Folksam s. 72-73	

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

2.7	Marknader som organisationen är verksam på (inklusive geografisk fördelning, sektorer man är verksam i och typ av kunder/förmånstagare).	Folksam – ett försäkringsbolag med hållbarhetsfrågor i fokus s. 12 Folksam ägs av kunderna s. 15 Om redovisningen och allmänna fakta om Folksam s. 72-73	
2.8	Den redovisande organisationens storlek.	Årsredovisningen 2009 för Folksam ömsesidig livförsäkring s. 1-11, s. 74-77 (Not 44) Årsredovisning 2009 för Folksam ömsesidig sakkförsäkring s. 1-11, s. 78-81 (Not 47)	Årsredovisningarna för Folksam ömsesidig sakkförsäkring och Folksam ömsesidig livförsäkring finns publicerade på www.folksam.se
2.9	Väsentliga förändringar under redovisningsperioden beträffande storlek, struktur eller ägande.	Om redovisningen och allmänna fakta om Folksam s. 72-73	
2.10	Utmärkelser och priser som mottagits under redovisningsperioden.	Priser och utmärkelser s. 70-71	Folksam har under året erhållit och delat ut ett antal priser och utmärkelser. Dessa beskrivs samlade i avsnittet Priser och utmärkelser.

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

G3-upplysningar	Beskrivning	Avsnitt och sidnummer	Kommentar (till exempel orsak till utelämnande av information)
3.1	Redovisningsperiod (till exempel räkenskapsår/kalenderår) för den redovisade informationen.	Om redovisningen och allmänna fakta om Folksam s. 72-73	Folksams hållbarhetsredovisning avser kalenderåret 2009.
3.2	Datum för publiceringen av den senaste redovisningen (om sådan upprättats).	Om redovisningen och allmänna fakta om Folksam s. 72-73	Den senaste redovisningen gavs ut i april 2009.
3.3	Redovisningscykel (ettårig/tvåårig etc.)	Om redovisningen och allmänna fakta om Folksam s. 72-73	Folksams hållbarhetsredovisning ges ut årligen.
3.4	Kontaktperson för frågor angående redovisningen och dess innehåll.	Om redovisningen och allmänna fakta om Folksam s. 72-73	För mer information om redovisningen, kontakta Gloria Hammargren via telefon (0771-960 960) eller e-post (gloria.hammargren@folksam.se).
3.5	Processer för definition av innehållet i redovisningen.	Folksam – ett försäkringsbolag med hållbarhetsfrågor i fokus s. 12	Väsentlighet: Folksams hållbarhetsredovisning speglar det övergripande resultatet ekonomiskt, ekologiskt och socialt. Detaljerad information om Folksams finansiella utveckling återfinns i Folksams två årsredovisningar (Folksam ömsesidig sakförsäkring och Folksam ömsesidig livförsäkring) för 2009. Intressenter: Redovisningen vänder sig främst till kunder och medarbetare och försöker fokusera på den information om arbetet med hållbar utveckling som upplevs som viktig av dessa intressentgrupper. Fullständighet: Ambitionen är att den informationen som lämnas i Folksams hållbarhetsredovisning ska vara tillräcklig för att olika intressenter (till exempel kunder och medarbetare) ska kunna bedöma verksamhetens ekonomiska, ekologiska och sociala resultat. I de fall där indikatorer någon indikator inte redovisas på sätt som skulle kunna uppfattas som fullständigt kommenteras

GRI-register för Folksam's hållbarhetsredovisning 2009

detta i redovisningen.

3.6	Redovisningens avgränsning (till exempel utifrån land, affärsområde, dotterbolag, hyrda anläggningar, joint ventures, leverantörer). Se GRI:s avgränsningsprotokoll för ytterligare vägledning.	Om redovisningen och allmänna fakta om Folksam s. 72-73	Från och med 2009 ingår dotterbolaget Gyllenforsen Fastigheter KB i nyckeltalen för personal (Socialt perspektiv) samt i nyckeltalen för resor med tåg, flyg och bil i Ekologiskt perspektiv. Dotterbolaget KPA AB ingår i nyckeltalen för personal (Socialt perspektiv) samt i statistiken i avsnittet Kundombudsmannen, om inte annat anges.
3.7	Beskriv eventuella särskilda begränsningar för redovisningens omfattning och avgränsning.	Ekologiskt perspektiv s. 35-43 Socialt perspektiv s. 51-55 Kundombudsmannen s. 67-68 Om redovisningen och allmänna fakta om Folksam s. 72-73	Från och med 2009 ingår dotterbolaget Gyllenforsen Fastigheter KB i nyckeltalen för personal (Socialt perspektiv) samt i nyckeltalen för resor med tåg, flyg och bil i Ekologiskt perspektiv. Dotterbolaget KPA AB ingår i nyckeltalen för personal (Socialt perspektiv) samt i statistiken i avsnittet Kundombudsmannen, om inte annat anges. Under kapitlet Ekologiskt perspektiv särskiljs energi-, värme- och vattenförbrukning för Folksamägda fastigheter från Gyllenforsens fastighetsbestånd. Under kapitlet Kundombudsmannen ingår KPA AB i statistiken för Kundombudsmannens arbete om inte annat anges.
3.8	Princip för redovisningen av joint ventures, dotterbolag, hyrda anläggningar, utlokaliserade verksamheter och andra enheter som väsentligt kan påverka jämförbarheten mellan olika tidsperioder och/eller organisationer.	Om redovisningen och allmänna fakta om Folksam s. 72-73	Från och med 2009 ingår dotterbolaget Gyllenforsen Fastigheter KB i nyckeltalen för personal (Socialt perspektiv) samt i nyckeltalen för resor med tåg, flyg och bil i Ekologiskt perspektiv. Dotterbolaget KPA AB ingår i nyckeltalen för personal (Socialt perspektiv) samt i statistiken i avsnittet Kundombudsmannen, om inte annat anges.
3.9	Beskrivning av mätmetoder och beräkningsunderlag, inklusive antaganden och vilka tekniker som ligger till grund för uppskattningar som använts vid sammanställning av		Alla undersökningar som har publicerats av Folksam under 2009 inkluderar en metodbeskrivning i rapporten. Rapporterna finns publicerade på www.folksam.se . I de fall en undersökning ligger till grund för en vetenskaplig artikel finns en utförlig metodbeskrivning i respektive artikel. Mer information finns i bilagan "Insamlingsmetoder och beräkningar" som finns

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

indikatorerna och annan information i redovisningen.

på www.folksam.se. För ytterligare information om vilka insamlingsmetoder och uträkningar som använts i Folksams hållbarhetsredovisning 2009, kontakta Gloria Hammargren (gloria.hammargren@folksam.se).

3.10	Förklaring av effekten av förändringar av information som lämnats i tidigare redovisningar, och skälen för sådana förändringar (till exempel sammanslagningar/förvärv, förändringar av basår/ period, företagets inriktning, mätmetoder etc).	Ekologiskt perspektiv s. 35-43 Socialt perspektiv s. 51-55 Om redovisningen och allmänna fakta om Folksam s. 72-73	Från och med 2009 ingår dotterbolaget Gyllenforsen Fastigheter KB i nyckeltalen för personal (Socialt perspektiv) samt i nyckeltalen för resor med tåg, flyg och bil i Ekologiskt perspektiv. Dotterbolaget KPA AB ingår i nyckeltalen för personal (Socialt perspektiv) samt i statistiken i avsnittet Kundombudsmannen, om inte annat anges. Två uppgifter avseende energianvändning under 2008 har korrigerats. Siffrorna är därför inte helt jämförbara med tidigare års redovisningar. Folksam redovisar inte antalet utbildningstimmar då man i dagsläget saknar tillförlitliga uppgifter om antalet utbildnings- och träningstimmar per anställd.
3.11	Väsentliga förändringar som gjorts sedan föregående redovisningsperiod vad gäller avgränsning, omfattning eller mätmetoder som använts i redovisningen.	Ekologiskt perspektiv s. 35-43 Socialt perspektiv s. 51-55 Om redovisningen och allmänna fakta om Folksam s. 72-73	Från och med 2009 ingår dotterbolaget Gyllenforsen Fastigheter KB i nyckeltalen för personal (Socialt perspektiv) samt i nyckeltalen för resor med tåg, flyg och bil i Ekologiskt perspektiv. Dotterbolaget KPA AB ingår i nyckeltalen för personal (Socialt perspektiv) samt i statistiken i avsnittet Kundombudsmannen, om inte annat anges. Två uppgifter avseende energianvändning under 2008 har korrigerats. Siffrorna är därför inte helt jämförbara med tidigare års redovisningar. Folksam redovisar inte antalet utbildningstimmar då man i dagsläget saknar tillförlitliga uppgifter om antalet utbildnings- och träningstimmar per anställd.
3.12	Innehållsförteckning som visar var i redovisningen standardupplysningarna finns.		GRI-registret finns publicerat på www.folksam.se .
3.13	Policy och nuvarande tillämpning med avseende på att låta redovisningen externt bestyrkas.	Folksam – ett försäkringsbolag med hållbarhetsfrågor i fokus s. 12 Oberoende bestyrkanderapport s. 76	Folksams hållbarhetsredovisning 2009 är granskad av KPMG AB.

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

G3-upplysningar	Beskrivning	Avsnitt och sidnummer	Kommentar (till exempel orsak till utelämnande av information)
4.1	Redogörelse för organisationens bolagsstyrning, inklusive kommittéer som är underställda styrelsen och som är ansvariga för specifika uppgifter så som att fastställa strategi eller att utöva tillsyn över organisationen.	Se www.folksam.se	Information om ledningens struktur finns att hitta på Folksams webbplats: http://www.folksam.se/omoss/dethararvi/koncernledningochstyrelser samt http://www.folksam.se/omoss/ekonomiskinformation/bolagsstyrning/
4.2	Beskriv huruvida styrelseordföranden också är verkställande direktör (om så är fallet, dennes funktion inom organisationens ledning samt skälet till denna ordning).	Folksam ömsesidig livförsäkring – bolagsstyrningsrapport s. 1 och 4 Folksam ömsesidig sakförsäkring – bolagsstyrningsrapport s. 1 och 4	Folksams bolagsstyrningsrapporter finns att ladda ner på www.folksam.se . Styrelseordföranden i Folksam ömsesidig livförsäkring och Folksam ömsesidig sakförsäkring är inte verkställande direktör.
4.3	För organisationer som endast har en styrelsenivå ange antalet medlemmar inom denna som är oberoende och/eller inte ingår i företagsledningen.	Folksam ömsesidig livförsäkring – bolagsstyrningsrapport s. 4-8 Folksam ömsesidig sakförsäkring – bolagsstyrningsrapport s. 4-8	Folksams bolagsstyrningsrapporter finns att ladda ner på www.folksam.se .
4.4	Möjligheter för aktieägare och anställda att komma med rekommendationer eller vägledning till styrelsen eller företagsledningen.	Se www.folksam.se	Information om detta finns på www.folksam.se . Delegerad som önskar få ett ärende behandlat på Folksams stämmor kan lämna förslag till Folksam om detta. De delegerade företrädare delägarna/kunderna på stämman.
4.5	Koppling mellan ersättning till styrelseledamöter, ledande befattningshavare och chefer (inklusive avgångsavgifter) och organisationens resultat (inklusive sociala och miljömässiga resultat).	Folksam ömsesidig livförsäkring – årsredovisning s. 74-77, not 44 Folksam ömsesidig sakförsäkring – årsredovisning s. 78-81, not 47	Folksams årsredovisningar finns att ladda ner på www.folksam.se .

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

4.6	Rutiner och processer inom styrelsen för att säkerställa att inga intressekonflikter uppstår.	Folksam Ömsesidig livförsäkring – bolagsstyrningsrapport s. 9-10 Folksam ömsesidig sakförsäkring – bolagsstyrningsrapport s. 9-10	Folksams bolagsstyrningsrapporter finns att ladda ner på www.folksam.se .
4.7	Rutiner och processer för att bestämma vilka kvalifikationer och vilken expertis som styrelsemedlemmar bör besitta för att styra organisationens strategi i ekonomiska, miljömässiga och sociala frågor.	Folksam Ömsesidig livförsäkring – bolagsstyrningsrapport Folksam ömsesidig sakförsäkring – bolagsstyrningsrapport	Folksams bolagsstyrningsrapporter finns att ladda ner på www.folksam.se . Valberedningen ska med beaktande av bolagsordningens bestämmelser föreslå bolagsstämman val av ledamöter till styrelsen. Valberedningen ska sträva efter att styrelsen får en lämplig sammansättning med hänsyn till kompetens, ålder och kön. När det gäller kompetens förutsätts sådan även omfatta hållbarhetsområdet.
4.8	Internt framtagna affärsidéer eller grundläggande värderingar, uppförandekod och principer för ekonomiskt, miljömässigt och socialt uppträdande samt hur väl dessa införts i organisationen.	Folksams policyer s. 18-19	
4.9	Rutiner och processer i organisationens styrelse för att kontrollera hur organisationen uppmärksammar och hanterar ekonomiska, miljömässiga och sociala frågor (och dit hörande relevanta risker och möjligheter), samt vilka internationellt överenskomna standarder, uppförandekoder och principer organisationen ansluter sig till och hur dessa följs.	Folksam Ömsesidig livförsäkring – bolagsstyrningsrapport s. 2-3 Folksam ömsesidig sakförsäkring – bolagsstyrningsrapport s. 2-3 Folksams policyer s. 18-19 Internationella relationer s. 49	I respektive bolags bolagsstyrningsrapport beskrivs hur Folksam arbetar med att identifiera risker, hur man lever upp till prestationer och hur man följer upp de för Folksam uppsatta målen.
4.10	Processer för att utvärdera styrelsens egna prestationer, i synnerhet vad gäller ekonomiska,	Folksam Ömsesidig livförsäkring – bolagsstyrningsrapport s. 9-10	Läs mer under rubriken Uppföljning i de båda bolagsstyrningsrapporterna.

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

	miljömässiga och sociala sådana.	Folksam ömsesidig sakförsäkring – bolagsstyrningsrapport s. 9-10	Se även rubriken Styrelsens arbete under 2009 s. 2-3 (Folksam ömsesidig livförsäkring) samt s. 2-3 (Folksam ömsesidig sakförsäkring).
4.11	Beskrivning av om och hur organisationen följer Försiktighetsprincipen. Artikel 15 i Riodeklarationen introducerade Försiktighetsprincipen.		Kriteriet är inte relevant för Folksams verksamhet och redovisas därför inte i hållbarhetsredovisningen 2009.
4.12	Externt utvecklade ekonomiska, miljömässiga och sociala deklarerationer, principer eller andra initiativ som organisationen anslutit sig till eller stödjer.	Ekonomiskt perspektiv s. 22-32 Ekologiskt perspektiv s. 35 Internationella relationer s. 46-49	Information finns även på www.folksam.se
4.13	Medlemskap i organisationer (till exempel branschorganisationer) och/eller nationella/internationella lobbyorganisationer.	Ekonomiskt perspektiv s. 22-32 Ekologiskt perspektiv s. 35 Internationella relationer s. 46-49 Trafiksäkerhet s. 62-63	Information finns även på www.folksam.se
4.14	Lista de intressentgrupper som organisationen har kontakt med.	Folksam - ett försäkringsbolag med hållbarhetsfrågor i fokus s. 12 Folksam ägs av kunderna s. 15-17 Ekonomiskt perspektiv s. 22-32 Internationella relationer s. 46-49 Kundombudsmannen s. 67-68	Folksams viktigaste intressenter när det gäller arbetet med hållbar utveckling är de företag bolaget investerar i samt anställda och kunder.

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

4.15	Princip för identifiering och urval av intressenter.		Folksam är ett kundägt företag och svarar därför i första hand gentemot sina kunder och anställda.
4.16	Tillvägagångssätt vid kommunikation med intressenter, inklusive hur ofta och vilken typ av kontakter, per typ och per intressentgrupp.	Folksam ägs av kunderna s. 15-17 Ekonomiskt perspektiv s. 22-32 Internationella relationer s. 46-49 Socialt perspektiv s. 51-55 Kundombudsmannen s. 67-68	Under flera rubriker i redovisningen beskrivs vilka grupper Folksam har fört dialog med under året samt varför och hur dessa dialoger har förts.
4.17	Viktiga områden och frågor som har lyfts via kommunikation med intressenter, och hur organisationen har hanterat dessa områden och frågor, inklusive hur de påverkat organisationens redovisning.	Folksam ägs av kunderna s. 15-17 Ekonomiskt perspektiv s. 22-32 Internationella relationer s. 46-49 Socialt perspektiv s. 51-55 Kundombudsmannen s. 67-68	Under flera rubriker i redovisningen beskrivs vilka grupper Folksam har fört dialog med under året samt varför och hur dessa dialoger har förts.

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

Resultat-indikatorer	Beskrivning	Avsnitt och sidnummer	Kommentar (till exempel orsak till utelämnande av information)
	Upplysningar om hållbarhetsstyrningen	Hållbarhet – en styrka för kunden s. 9-10 Folksams policyer s. 18-19 Ekonomiskt perspektiv s. 22-32	Catarina Ingelstam är chef för ekonomi, se mer på www.folksam.se .
EC1	Skapat och levererat direkt ekonomiskt värde, inklusive intäkter, rörelsekostnader, ersättning till anställda, gåvor och andra samhällsinvesteringar, balanserad vinst samt betalningar till finansiärer och regeringar.	Om redovisningen och allmänna fakta om Folksam s. 72-73	
EC2	Finansiell påverkan, samt andra risker och möjligheter för organisationens aktiviteter, hänförliga till klimatförändringen.	Hållbarhet – en styrka för kunden s. 9-10 Ekonomiskt perspektiv s. 22-32 Ekologiskt perspektiv s. 35-43	Folksam arbetar aktivt med klimatfrågan och presenterar sedan tio år tillbaka Folksams Klimatindex.
EC3	Omfattningen av organisationens förmånsbestämda åtaganden.	Årsredovisningen 2009 för Folksam ömsesidig livförsäkring not 44, s. 74-77 Årsredovisningen 2009 för Folksam ömsesidig sakförsäkring not 47, s. 78-81	Folksam tillämpar svensk redovisningslagstiftning vid redovisning av förmånsbestämda åtaganden.
EC4	Väsentligt finansiellt stöd från det allmänna.	Om redovisningen och allmänna fakta om Folksam s. 72-73	Folksam får inga statliga stöd.

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

EC5	Skalan för normala ingångslöner jämfört med minimilöner på orter där organisationen har betydande verksamhet.	Tilläggsindikator, behöver ej redovisas.
EC6	Policy och praxis samt andelen utgifter som betalas till lokala leverantörer på väsentliga verksamhetsplatser.	Eftersom Folksam bedriver all sin verksamhet i Sverige är detta kriterium är inte relevant och redovisas därför inte i hållbarhetsredovisningen 2009.
EC7	Rutiner för lokalanställning och andelen av ledande befattningshavare som anställts lokalt där organisationen har betydande verksamhet.	Eftersom Folksam bedriver all sin verksamhet i Sverige är detta kriterium är inte relevant och redovisas därför inte i hållbarhetsredovisningen 2009.
EC8	Utveckling och påverkan av investeringar i infrastruktur och tjänster som huvudsakligen görs för allmänhetens nytta, på kommersiell basis eller utan full ersättning.	Eftersom Folksam bedriver all sin verksamhet i Sverige är detta kriterium är inte relevant och redovisas därför inte i hållbarhetsredovisningen 2009.
EC9	Förståelse om och beskrivning av betydande indirekta ekonomiska effekter, inklusive effekternas omfattning.	Tilläggsindikator, behöver ej redovisas.

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

Resultat-indikatorer	Beskrivning	Avsnitt och sidnummer	Kommentar (till exempel orsak till utelämnande av information)
	Upplysningar om hållbarhetsstyrningen	Hållbarhet – en styrka för kunden s. 9-10 Folksams policyer s. 18-19 Ekologiskt perspektiv s. 35-43	Miljöarbetet inom Folksams bedrivs utifrån de intentioner som beskrivs i avsnittet Ekologiskt perspektiv. Det innebär att tydliga koncernövergripande miljömål finns i den del av verksamheten som omfattas av miljöledningssystemet och i relation till Folksams mål om att bedriva en klimatneutral verksamhet.
EN1	Materialanvändning i vikt eller volym.		Kriteriet är inte relevant för Folksams verksamhet och redovisas därför inte i hållbarhetsredovisningen 2009.
EN2	Återvunnet material i procent av materialanvändning.		Kriteriet är inte relevant för Folksams verksamhet och redovisas därför inte i hållbarhetsredovisningen 2009.
EN3	Direkt energianvändning per primär energikälla.		Kriteriet är inte relevant för Folksams verksamhet och redovisas därför inte i hållbarhetsredovisningen 2009.
EN4	Indirekt energianvändning per primär energikälla.	Ekologiskt perspektiv s. 35-36, 40, 42	Folksam redovisar sin indirekta energianvändning fördelad på elenergi och värme samt Folksamägda fastigheter och fastigheter ägda av Gyllenforsen. Folksam använder sedan åtta år Bra Miljöval-el, för att sänka företagets koldioxidutsläpp. Sedan 2009 använder vi bara ursprungsmärkt vindkraft i Folksamägda fastigheter och kontor som hyrs, vilket ger ännu lägre utsläpp. I Gyllenforsens fastigheter används sedan 2009 Bra Miljöval-el.
EN5	Energibesparingar genom sparande och effektivitetsförbättringar.	Ekologiskt perspektiv s. 36 och 42	

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

EN6	Initiativ för att tillhandahålla energieffektiva produkter och tjänster samt produkter och tjänster baserade på förnyelsebar energi, samt minskningar av energibehovet som ett resultat av dessa initiativ.		Tilläggsindikator, behöver ej redovisas.
EN7	Initiativ för att minska indirekt energianvändning samt uppnådd reducering.	Ekologiskt perspektiv s. 36	
EN8	Total vattenanvändning per källa.	Ekologiskt perspektiv s. 42	Folksam redovisar total vattenanvändning.
EN9	Vattenkällor som väsentligt påverkas av vattenanvändningen.		Givet Folksams verksamhet och vattenförbrukning är detta kriterium inte relevant att redovisa.
EN10	Återvunnen och återanvänd vattenvolym, i totala siffror och i procent av totalt använd volym.		Tilläggsindikator, behöver ej redovisas.
EN11	Lokalisering och storlek av ägd, hyrd och brukad mark, i eller intill skyddade områden och områden med högt biologiskt mångfaldsvärde utanför skyddade områden.		Kriteriet är inte relevant för Folksams verksamhet och redovisas därför inte i hållbarhetsredovisningen 2009.
EN12	Beskrivning av väsentlig påverkan från aktiviteter, produkter och tjänster på den biologiska mångfalden i skyddade områden, samt områden med hög biodiversitet utanför skyddade områden.		Kriteriet är inte relevant för Folksams verksamhet och redovisas därför inte i hållbarhetsredovisningen 2009.

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

EN13	Skyddade eller restaurerade miljöer.		Tilläggsindikator, behöver ej redovisas.
EN14	Strategier, pågående åtgärder och planer för att framgent hantera påverkan på den biologiska mångfalden.		Tilläggsindikator, behöver ej redovisas.
EN15	Antal av IUCN rödlistade arter och nationellt skyddade arter med hemvist i områden som påverkas av verksamheten, per grad av utrotningsrisk.		Tilläggsindikator, behöver ej redovisas.
EN16	Totala direkta och indirekta utsläpp av växthusgaser, i vikt.	Ekologiskt perspektiv s. 35	Folksam klimatkompenserar varje år företagets koldioxidutsläpp genom att plantera träd. Under 2009 planterades cirka 67 000 träd för att kompensera Folksams indirekta egna utsläpp under 2008.
EN17	Andra relevanta indirekta utsläpp av växthusgaser	Ekologiskt perspektiv s. 35, 42-43	Den redovisade informationen avser koldioxidutsläpp från Folksams tjänsteresor.
EN18	Initiativ för att minska utsläppen av växthusgaser, samt uppnådd minskning.	Ekologiskt perspektiv s. 35-36	Under 2009 fortsatte Folksam arbetet med att energikartlägga och energideklarera sitt fastighetsbestånd samt att certifiera fastigheter enligt Green Building. Initiativen är dock inte kvantifierbara.
EN19	Utsläpp av ozonnedbrytande ämnen, i vikt.		Kriteriet är inte relevant för Folksams verksamhet och redovisas därför inte i hållbarhetsredovisningen 2009.
EN20	NOx, SO2 samt andra väsentliga luftföroreningar, i vikt per typ.		Kriteriet är inte relevant för Folksams verksamhet och redovisas därför inte i hållbarhetsredovisningen 2009.
EN21	Totalt utsläpp till vatten, i kvalitet och		Kriteriet är inte relevant för Folksams verksamhet och redovisas därför inte i hållbarhetsredovisningen 2009.

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

recipient.

EN22	Total avfallsvikt, per typ och hanteringsmetod.	Kriteriet är inte relevant för Folksams verksamhet och redovisas därför inte i hållbarhetsredovisningen 2009.
EN23	Totalt antal samt volym av väsentligt spill.	Eftersom Folksam är ett företag som arbetar med att erbjuda försäkringar, sparande och lån så förekommer i princip inga direkta kemikalier och olja. I sammanhanget ställer dock Folksam miljökrav på sina avtalspartner i form av bilverkstäder, bildemonteringsanläggningar, byggentreprenörer m.fl.
EN24	Vikt av transporterat, importerat, exporterat eller behandlat avfall, som klassats som miljöfarligt enligt villkoren i Baselkonventionens Bilagor I, II, III och VIII, samt procent transporterat avfall som transporterats internationellt.	Tilläggsindikator, behöver ej redovisas.
EN25	Identitet, storlek, skyddsstatus och värde avseende biologisk mångfald för vattenmassor samt relaterade naturmiljöer som väsentligt påverkas av den redovisande organisationens utsläpp av vatten samt dess avgivna avrinningsvatten.	Tilläggsindikator, behöver ej redovisas.
EN26	Åtgärder för att minska miljöpåverkan från produkter och tjänster, samt resultat härav.	Ekonomiskt perspektiv s. 22-32 Ekologiskt perspektiv s. 35-43
EN27	Procent av sålda produkter och deras förpackningar som återinsamlas, per kategori.	Kriteriet är inte relevant för Folksams verksamhet och redovisas därför inte i hållbarhetsredovisningen 2009.

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

EN28	Monetärt värde av betydande böter, och det totala antalet icke-monetära sanktioner till följd av brott mot miljölagstiftning och bestämmelser.		Kriteriet är inte relevant för Folksams verksamhet och redovisas därför inte i hållbarhetsredovisningen 2009.
EN29	Väsentlig miljöpåverkan genom transport av produkter och andra varor och material som används i verksamheten, inklusive transport av arbetskraft.	Ekologiskt perspektiv s. 38-39, 42-43	Indikatorn omfattar endast en redogörelse över Folksams tjänsteresor och miljöpåverkan genom koldioxidutsläpp. Folksam har en resepolicy och följer kontinuerligt upp antal tjänsteresor samt arbetar aktivt för att förlägga resorna till tåg istället för flyg.
EN30	Sammanlagda kostnader och investeringar för miljöskydd, ange typ.		Tilläggsindikator, behöver ej redovisas.

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

Resultat-indikatorer	Beskrivning	Avsnitt och sidnummer	Kommentar (till exempel orsak till utelämnande av information)
	Upplysningar om hållbarhetsstyrningen	Hållbarhet – en styrka för kunden s. 9-10 Folksams policyer s. 18-19 Socialt perspektiv s. 51-55	
LA1	Total personalstyrka, uppdelad på anställningsform och region.	Socialt perspektiv s. 54-55	Samtliga medarbetare arbetar i Sverige.
LA2	Totalt antal anställda som slutat och personalomsättning per åldersgrupp, kön och region.	Socialt perspektiv s. 54-55	Folksam har inte räknat personalomsättning efter ålder eller kön då det inte är relevant för verksamheten. Samtliga medarbetare arbetar i Sverige.
LA3	Förmåner som ges till heltidsanställd personal och som inte omfattar tillfälligt eller deltidsanställda. Informationen ska ges för varje större verksamhet.		Tilläggsindikator, behöver ej redovisas.
LA4	Procent av personalstyrkan som omfattas av kollektivavtal.		Alla anställda på Folksam omfattas av kollektivavtal enligt Folksams anställningsavtal, utom verkställande direktör och företagsledningens ledamöter.
LA5	Minsta varseltid angående förändringar i verksamheten, med upplysning om huruvida detta är specificerat i kollektivavtal.		Enligt kollektivavtal är lägsta uppsägningstid i de fall Folksam säger upp personal på grund av arbetsbrist 12 månader.

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

LA6	Andel av personalstyrkan (i procent) som är representerade i formella och för ledning och personal gemensamma kommittéer för hälsa och säkerhet som bistår med övervakning och rådgivning om program för hälsa och säkerhet.		Tilläggsindikator, behöver ej redovisas.
LA7	Omfattningen av skador, arbetsrelaterade sjukdomar, förlorade arbetsdagar, frånvaro samt totala antalet arbetsrelaterade dödsolyckor per region.	Socialt perspektiv s. 53 och 55	Folksam redovisar sjukfrånvaro enligt svensk redovisningslagstiftning. Personskador och frånvaro på grund av skador förekommer i princip inte i Folksams verksamhet.
LA8	Utbildning, träning, rådgivning, förebyggande åtgärder och riskhanteringsprogram för att bistå de anställda och deras familjer eller samhällsmedlemmar beträffande allvarliga sjukdomar.	Socialt perspektiv s. 51-55	Folksam arbetar aktivt med dessa frågor. Ett exempel är projektet Aktiv rehabilitering av långtidssjukskrivna, som påbörjades under 2008 och avslutades under 2009. Det syftar till att tillvarata de långtidssjukskrivnas arbetsförmåga. Folksam bedriver endast verksamhet i Sverige.
LA9	Arbetsmiljöområden (hälsa och säkerhet) som täcks i formella överenskommelser med fackföreningarna.		Tilläggsindikator, behöver ej redovisas.
LA10	Genomsnittligt antal tränings- och utbildningstimmar per anställd och år, fördelat på personalkategorier.		I dagsläget saknar Folksam tillförlitliga uppgifter om antalet utbildnings- och träningstimmar per anställd.
LA11	Program för vidareutbildning och livslångt lärande för att stödja fortsatt anställningsbarhet samt bistå anställda vid anställningens slut		Tilläggsindikator, behöver ej redovisas.

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

LA12	Procent anställda som får regelbunden utvärdering och uppföljning av sin prestation och karriärutveckling.		Under 2009 påbörjades projektet Karriärplanering åt alla. Urvalet av deltagare gjordes efter intresseanmälan och i samråd med personalansvarig chef. Cirka 100 medarbetare deltog under 2009.
LA13	Sammansättning av styrelse och ledning samt uppdelning av andra anställda efter kön, åldersgrupp, minoritetsgrupptillhörighet och andra mångfaldsindikatorer.	Socialt perspektiv s. 55	Folksam redovisar indikatorn fördelad på kön och åldersgrupp. Se även bolagsstyrningsrapporterna för Folksam ömsesidig sakförsäkring och Folksam ömsesidig livförsäkring.
LA14	Löneskillnad i procent mellan män och kvinnor per anställningskategori.		Folksam har en jämställdhetsplan i enlighet med svenskt lagkrav. Denna plan omfattar en analys av förhållandet mellan kvinnors och mäns grundlön.

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

Resultat-indikatorer	Beskrivning	Avsnitt och sidnummer	Kommentar (till exempel orsak till utelämnande av information)
	Upplysningar om hållbarhetsstyrningen	Folksams policyer s. 18-19 Ekonomiskt perspektiv s. 22-32	Folksams arbete med mänskliga rättigheter berör framför allt det arbete som bedrivs med aktiv bolagsstyrning för att påverka börsbolag att ta sitt samhällsansvar. Läs mer under Ekonomiskt perspektiv.
HR1	Procentuell andel och antal betydande investeringsbeslut som inkluderar krav gällande mänskliga rättigheter, eller som har genomgått en granskning av hur mänskliga rättigheter hanteras.	Ekonomiskt perspektiv s. 22	Allt kapital som förvaltas av Folksam omfattas av etiska placeringskriterier.
HR2	Procent av betydande leverantörer och underleverantörer som har granskats avseende efterlevnad av mänskliga rättigheter, samt vidtagna åtgärder.	Ekonomiskt perspektiv s. 22-32	Genom aktiv bolagsstyrning påverkar Folksam företag att ta sitt samhällsansvar. Under 2009 gick Folksam igenom verksamheten i 2 394 bolag. Uppgiften är ej möjlig att ges som procenttal. Mer information finns i avsnittet Ekonomiskt perspektiv.
HR3	Totalt antal personalutbildningstimmar som ägnats åt utbildning i policyer och rutiner för mänskliga rättigheter, som är relevanta för verksamheten, samt andelen av de anställda som genomgått sådan utbildning.		I dagsläget saknar Folksam tillförlitliga uppgifter om antalet utbildnings- och träningstimmar per anställd.
HR4	Antal fall av diskriminering, samt vidtagna åtgärder.	Ekonomiskt perspektiv s. 22-32	Redovisade uppgifter avser incidenter kopplade till företag som Folksam har haft kontakt med under 2009. Folksam arbetar även aktivt mot diskriminering inom företaget i enlighet med gällande lagar och regler. Under 2009 har inga fall av diskriminering anmälts inom Folksamgruppen.

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

HR5	Verksamheter för vilka man uppmärksammat att föreningsfriheten och rätten till kollektivavtal kan vara väsentligt hotade och åtgärder som vidtagits för att stödja dessa rättigheter.	Ekonomiskt perspektiv s. 22-32	Frågeställningen är inte relevant för Folksam vars verksamhet endast bedrivs i Sverige. Folksam ställer emellertid tydliga krav på de företag man investerar i på den globala arenan. Under 2009 har 2 394 bolag granskats med avseende på miljö och mänskliga rättigheter och Folksam har även agerat i särskilda incidenter. Exempelvis har de 20 svenska börsbolag som löper störst risk för att råka ut för incidenter beträffande miljö och mänskliga rättigheter kontaktats för erbjudande om genomgång av den egna risksituationen. Mer information finns i avsnittet Ekonomiskt perspektiv.
HR6	Verksamheter för vilka man uppmärksammat att det finns väsentlig risk för fall av barnarbete och åtgärder som vidtagits för att bidra till avskaffande av barnarbete.	Ekonomiskt perspektiv s. 22-32	Frågeställningen är inte relevant för Folksam vars verksamhet endast bedrivs i Sverige. Folksam ställer emellertid tydliga krav på de företag man investerar i på den globala arenan. Under 2009 har 2 394 bolag granskats med avseende på miljö och mänskliga rättigheter och Folksam har även agerat i särskilda incidenter. Exempelvis har de 20 svenska börsbolag som löper störst risk för att råka ut för incidenter beträffande miljö och mänskliga rättigheter kontaktats för erbjudande om genomgång av den egna risksituationen. Mer information finns i avsnittet Ekonomiskt perspektiv.
HR7	Verksamheter för vilka man uppmärksammat att det finns väsentlig risk för tvångsarbete och obligatoriskt arbete och åtgärder som vidtagits för att bidra till avskaffande av tvångsarbete eller obligatoriskt arbete.	Ekonomiskt perspektiv s. 22-32	Frågeställningen är inte relevant för Folksam vars verksamhet endast bedrivs i Sverige. Folksam ställer emellertid tydliga krav på de företag man investerar i på den globala arenan. Under 2009 har 2 394 bolag granskats med avseende på miljö och mänskliga rättigheter och Folksam har även agerat i särskilda incidenter. Exempelvis har de 20 svenska börsbolag som löper störst risk för att råka ut för incidenter beträffande miljö och mänskliga rättigheter kontaktats för erbjudande om genomgång av den egna risksituationen. Mer information finns i avsnittet Ekonomiskt perspektiv.

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

HR8

Procent av säkerhetspersonalen som fått utbildning i organisationens policyer och rutiner som handlar om mänskliga rättigheter som är relevanta för verksamheten.

Folksam har inte personal av den typ som detta kriterium avser. Kriteriet är därmed inte relevant för Folksam att redovisa.

HR9

Totalt antal fall av kränkningar mot ursprungsbefolkningars rättigheter och vidtagna åtgärder.

Tilläggsindikator, behöver ej redovisas.

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

Resultat-indikatorer	Beskrivning	Avsnitt och sidnummer	Kommentar (till exempel orsak till utelämnande av information)
	Upplysningar om hållbarhetsstyrningen	Hållbarhet – en styrka för kunden s. 9-10 Folksam – ett försäkringsbolag med hållbarhetsfrågor i fokus s. 12 Folksams policyer s. 18-19	Inom Folksam finns det även en person som ansvar för Compliance (regelefterlevnad).
SO1	Beskaffenhet, omfattning och ändamålsenlighet av de program och rutiner som utvärderar och styr verksamhetens påverkan på samhällen, inklusive inträde, verksamhet och utträde.		Kriteriet är inte relevant för Folksams verksamhet och redovisas därför inte i hållbarhetsredovisningen 2009.
SO2	Procentandel och totala antalet affärsenheter som analyserats avseende risk för korruption.		Folksams bedriver försäkringsverksamhet i Sverige och ersätter kostnader för många olika fall av reparationer vilket innebär att det alltid finns risk för korruption. Därför finns byggregisorer och skaderevisorerna anställda som bland annat arbetar med att säkerställa att korruption inte förekommer i samband med försäkringsärenden (kan vara både kunder och anställda som skulle kunna agera kriminellt). Vid ersättning av stora skador är kraven högre och utbetalning sker alltid i kommission. Till detta finns även attestregler som ska följas.
SO3	Procentandel av de anställda som genomgått utbildning i organisationens policyer och rutiner avseende motverkan mot korruption.		Alla anställda erhåller kontinuerlig utbildning i vilka gåvor och förmåner man får lov att ta emot, både ur ett mut- och bestickningsperspektiv och ur skatteperspektivet. Foldern etik och moral har alla anställda tagit del av (finns även på Intranätet) och den innehåller även konkreta bestämmelser över hur man ska agera i specifika situationer. Alla chefer uppmanas att kontinuerligt diskutera denna med alla anställda. I chefsprogrammet ingår ett

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

särskilt moment om detta, där chefer även uppmanas att bete sig rätt och föregå med gott exempel i dessa områden.

SO4	Åtgärder som vidtagits på grund av korruptionsincidenter.		När incidenter kopplade till korruption inträffar utreder alltid Folksam och vidtar åtgärder. Folksams policy i normalfallet är att polisanmäla varje brott, som riktas mot företaget eller begås av någon anställd.
SO5	Politiska ställningstaganden och delaktighet i politiska beslutsprocesser och lobbying.	Ekonomiskt perspektiv s. 22-32	Folksam bedriver ett aktivt arbete för att med hjälp av olika verktyg – aktiv bolagsstyrning, klimatindex, index för ansvarsfullt företagande med mera – långsiktigt påverka och förändra samhället för att uppnå ökad hållbarhet och trygghet för individen. Läs mer under avsnittet Ekonomiskt perspektiv.
SO6	Totalt värde av bidrag och gåvor i form av pengar eller in natura till politiska partier, politiker och likartade institutioner, per land.		Tilläggsindikator, behöver ej redovisas.
SO7	Totalt antal juridiska åtgärder som vidtagits mot organisationen för konkurrenshämmande aktiviteter, överträdelse av konkurrenslagstiftning och monopolbeteende, samt utfallet.		Tilläggsindikator, behöver ej redovisas.
SO8	Belopp för betydande böter och totalt antal icke-monetära sanktioner mot organisationen för brott mot gällande lagar och bestämmelser.		Folksam har inte fått några betydande böter eller icke monetära sanktioner under 2009.

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

Resultat-indikatorer	Beskrivning	Avsnitt och sidnummer	Kommentar (till exempel orsak till utelämnande av information)
	Upplysningar om hållbarhetsstyrningen	Hållbarhet – en styrka för kunden s. 9-10 Folksam – ett försäkringsbolag med hållbarhetsfrågor i fokus s. 12 Folksam ägs av kunderna s. 15-17 Folksams policyer s. 18-19 Kundombudsmannen s. 67-68	
PR1	De faser i livscykeln då produkters och tjänsters påverkan på hälsa och säkerhet ska utvärderas i förbättringssyfte, och andelen av väsentliga produkt- och tjänstekategorier som genomgått sådana utvärderingsprocesser.		Kriteriet är inte relevant för Folksams verksamhet och redovisas därför inte i hållbarhetsredovisningen 2009.
PR2	Totalt antal fall där regler och frivilliga koder gällande hälso- och säkerhetspåverkan från produkter och tjänster under deras livscykel inte efterlevts. Informationen ska ges uppdelat efter effekten av bristen på efterlevnad.		Tilläggsindikator, behöver ej redovisas.
PR3	Typ av information om produkter och tjänster som krävs enligt rutinerna, samt andel i procent av produkter och tjänster som berörs av dessa krav.	Kundombudsmannen s. 67-68	Folksam tillämpar relevant lagstiftning.

GRI-register för Folksams hållbarhetsredovisning 2009

PR4	Totalt antal fall där regler och frivilliga koder för information om och märkning av produkter och tjänster inte efterlevts. Informationen ska ges uppdelat efter effekten av bristen på efterlevnad.		Tilläggsindikator, behöver ej redovisas.
PR5	Rutiner för kundnöjdhet, inklusive resultat från kundundersökningar.	Folksam ägs av kunderna s. 15-17 Kundombudsmannen s. 67-68	
PR6	Program för efterlevnad av lagar, standarder och frivilliga koder för marknadskommunikation, inklusive marknadsföring, PR och sponsring.	Kundombudsmannen s. 67-68	Kundombudsmannen är en oberoende part där alla kunder kan få en kostnadsfri omprövning av ett ärende.
PR7	Totalt antal fall där regler och frivilliga koder gällande marknadskommunikation, inklusive annonsering, marknadsföring och sponsring inte efterlevts. Informationen ska ges uppdelat efter effekten av bristen på efterlevnad.		Tilläggsindikator, behöver ej redovisas.
PR8	Totalt antal underbyggda klagomål gällande överträdelser mot kundintegriteten och förlust av kunddata.		Tilläggsindikator, behöver ej redovisas.
PR9	Belopp avseende betydande böter för brott mot gällande lagar och regler gällande tillhandahållandet och användningen av produkter och tjänster.	Kundombudsmannen s. 67-68	Folksam har inte fått några betydande böter eller icke monetära sanktioner under 2009.